

Zuzana Maléřová

Proč kluci milují fotbal

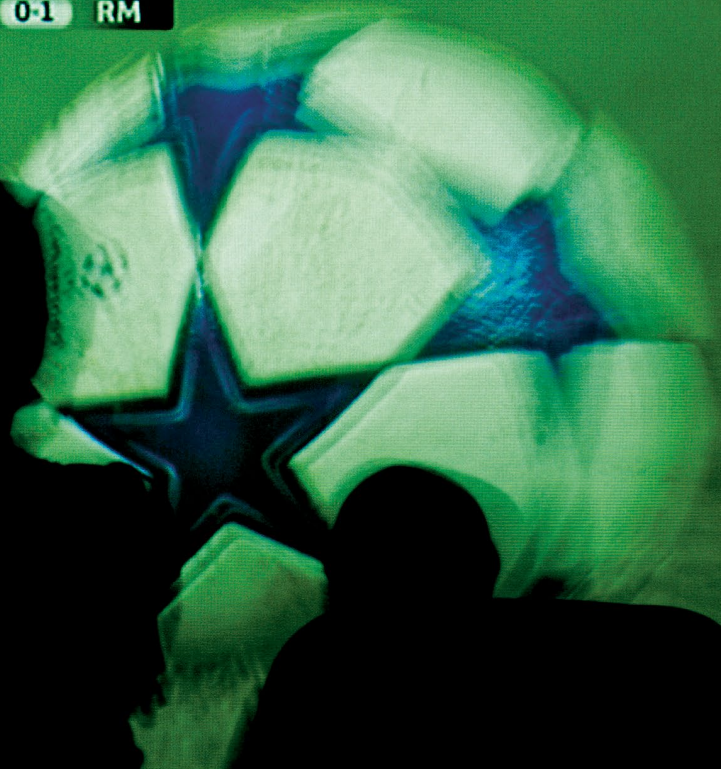

fotografie Vlado Bohdan

4
ŽIVĚ

81:32 OL 0:1 RM

Zuzana Maléřová

fotografie Vlado Bohdan

Proč kluci milují fotbal

Každá hra má své vítěze a poražené. Vstřelený gól v síti znamená radost jednoho a smutek druhého. Góly se dají spočítat. Víme, kdo vyhrál. Zdánlivě.

Když antickému králi Pyrrhovi blahopřáli k vítězství nad Římany, odpověděl slavnou replikou: „Ještě jedna taková výhra a je po nás.“ Vítězstvím ztratil tolik, že právem zapochyboval o jeho smyslu. Někdy výhra prostě není vítězstvím. Protože člověk by neměl vyhrávat za každou cenu.

Vítězství je opojné a krásné, chtěli bychom v něm navždy setrvat. Ne vždy však jsme k němu dostatečně ostražití. Bývá nebezpečné. Oproti tomu se na trpkost proher snažíme co nejrychleji zapomenout. Ačkoliv – stará indiánská moudrost praví, že porážky i křivdy by měly děti nasávat už spolu s mateřským mlékem, protože je učí překonávat překážky. Šamanské kouzlo vítězů spočívá v cestě, která je důležitější než cíl. Pokud ze sebe vydáme to nejlepší, nemůžeme prohrát. Naše jizvy ze zápasů se ukládají v paměti a proměňují ve zkušenost. Je cennější než síla.

Když psal Ota Pavel Duklu mezi mrakodrapy, napsal: „Ve fotbale – stejně jako v umění – se nedá nic nalhávat. Můžeš občas někoho podtrhnout, oblafnout, uškodit mu, ale trvale s tím nevystačíš.“ Právě on dokázal popsat svůj obdiv k vítězům, kteří vyhráli „pouze“ sami nad sebou. Vzpomínám si, jak jsem se jako malá rozplakala, když v jedné ze svých povídek položil na závěr čtenářům otázku: „Copak každý může a musí být mistr světa?“ Někdo dobude vrchol hory, jiný se ho těsně před cílem vzdá, aby s nasazením vlastního života přivedl celou výpravu živou a zdravou zpátky domů. Kdo z nich je vítěz a kdo poražený?

Fotbalová hra má více variant než šachová partie. Chtěla bych tuto knihu věnovat všem klukům, kteří díky ní už okusili slanost prohraných slz a vřelost vítězného objetí, ale především zjistili, že člověk může prohrát jedině sám se sebou. Můj malý fotbalista napsal nedávno do památníku své spolužačce: „Nikdy se nevzdávej, nikdy se nevzdávej! I když mnohokrát zabloudíš.“

1 → Proč se rodí fotbalová vášeň

Zesycha jsou úrodné valaszkých hor v sobě nejsilněji nosím dvě místa. Kostel, na kterého vedla lipová stezka a v místním hřbitovu, na který jsem měla vyhledat své pokoje. A fotbalový stadion v lety Bělvy, lemovaný brázdami s hájovými horou Radhošť v pozadí. Tak vlastně v sobě nosím oba rodiče.

Maminy kroky směřovaly do ticha a za vidoucím slovem. Mrtvých se neboj, ti neublížíš. Živých se boj, říkávala mi a já čas prožít na hřbitově milovala. Poopravovala jsem výzdobu, zapalovala svíčky, hrála vyčítky. Asi v pět letech mi zdejší hrobčík, který bydlel v márnici, dal do ruky jablko. A ja vzhněv celá třívou Bara a Ebenovy kalinky. „Přijíš noc, ješná noc – v tu dobu spěcháš žít ke hřbitu. A než ti žije, je hroba blíž – máš málo, má se nabíjet, zato do hrobu přichází, pade, kdos nedostá v spáti“.

Tatčinovy kroky vyhledávaly vaření, napětí, vypětí, přitahoval ho hůl a kůže. Ten hůl diváků se nestalým údolím maminka před ním marně utíkala do kopce. Stejně vždy věděla, jak zápas dopadne. Na hřišti jsem vyrostla. První vjeny si vybavuji ještě z kočárku. Trávník vstří jsem už sedávala na trávě a při tréninku upravovala nohy kouzelníku. Může jsem nemusela zvednout hlavu, hrace jsem počínávala podle nohou. A nechápala jsem, proč starší nohy někdy slyší, zazrak a jiné kouzlo maxverou.

Fotbal hrála celá rodina – strýdovec, bratrance, ale především otoc, který byl vyhlášeným střelcem v kralu. Je však byla jeho pozdní dítě, takže jsem znala spíš jeho hracskou pověst, vzpomínky a vyprávění, začala jsem na v kralu vstří. A schovala si člunek, ve kterém se psala, jak jeho goly tržaly síti. S kým jsem ale prožívala jeho fotbalovou vášeň, byl můj o devět let starší bratr. Taký útočník, později záložník, jemný, rychlý, tup hrací, technický, šikovný. Přes standardních situací posílal balón na milimetry přesně tam, spouštěl tyče, chytava. Bratranek se jen hezky chvil, byl osobnost týmu, chytrý a vzdělaný. Studoval v Praze Fotbalový ústav, v kralu a sportoval na Karlově universitě a ja mu občasné fančila. Chvilka jsem na vstří jeho zápasů, společně s maminkou, křivkami a protivala jeho střelci od nově k radě. Když mohl, na vstří s kraloval Duxa Plack, každý týden jsme si psali dopisy. Posílal mi správy, v zápazech, letky, spoznávaly a podávaly od hrací kralu, jsem nikdy neviděla. A tak prostě, že jsem milovala úžasnou knihu, tucho zvířat k silně, vzrušující divadlo, ten

Čaral v kostce restali ruce a rty. Vichura, erickal, na detství a mládí ovlaďl mužský svět. Ať když mamu šel, jak máš fandim brachovi, fakticky to znamenalo, že ani její holčička s ní nechadla na dlouhé nedělní pracháky. Fotbal jí přinesl mnoho samcov. Absolutně mu byl dodřizen celý chod rodiny. Jako starší jsem se čím dál víc vrátila k jednomu světu, k jednomu údělu. Pochopila jsem, jak máš ji ztenčovat úřady a pivem, kteří jednoho syna vyháňali do světa, ale při první chůbě vyasili své mindráky: „No jo, Pražáku, hlavně že studuješ v vysoké škole.“ A jak časem milovala, když jsme jeli do divadla nebo na koncert. Když jsem já začala studovat v Praze, pinta jsem jeli s ní. Rodiče za mnou přijeli na tři čtyři dny a každý večer jsme šli do jiného divadla. Vondří tak jejich velké přátelství se Stelou Závorkovou a nekrasnější českou Viktorií, Lúsi Gappovou. Když umírala, napjala mě manželce: „Musíš se za mnou jít jediný člověk, kterému věřím. Ze hovoří s tím, co?“ A můj bratr vlastně přednámensl stanice naší rodiny k Marii Rotrovou. V pět letech jsem se ho zeptala: „Až přijdeš sestrou, a budu se ti bát, že zpěvačky, kým mám být?“ Bez váhání odpověděl: „Rotrovou, ta je ze všech nejlepší.“ Zpívala tehdy americký soul a je vypravila na lesy: „Paměť mi, ó, paměť mi.“

Spolu se svou profesí a životní láskou jsem opustila fotbalovou krásu. Nikde ve mně se schovála, myslíte jsem, že nadobit. Když se nam s Vlastimírem po dceri narodil syn, vůbec jsem si na fotbal nevzpomněli. Důkazem si myslím, že jsem mu podvedome tenhle sport odeřela. Snad jsem nechtěla znovu cítit ten tlak na prsou, když mě propadali, když bracha nastupoval k zápasu. Přitom si dořídím, jak dříve fotbal jsem šťastně hrála dopřevaním. A dvě vidim brachův lebek běh a ruce nad hlavou. A krásnou přírodou kolem. Když svítí slunce, byla s tímto vůči kaple na Budočín.

Jeronymovi ještě nebyly ani tři roky, když poprvé řekl: „Četel bych hrát fotbal.“ Nedy jsme mu ho ukázali ani v televizi, moje rodice, vřidněs téměř čtyři sta kilometrů, ho sflis vřidit poměrně. Je pravda, že když se narodil, fotbalista Dušan Fitzel pronášeli: „Mo fotbalová nový.“ Smáli jsme se tomu, třebaže on chvil a hračnou jsme mu vysvětlovali, že je na fotbal ještě moc malý. Za rok nás vřidami, že nevěděl křít ve světě, už fotbal hrál. Namíli jsme, že je zhruba v čimě se fotbal netrou. Brzy odhodl, že se není hodil k hravce. Hráves mu jeho první spílala sestra. Alžběta chodila na hodiny zpěvu do Základní školy Svatého a je tam namí musila s Jeronymem řečovat. Jedného dne se ho zloupřiditě hands kloupa vřidkala do balonu

